

## **Besluit** Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-bachelor Fiscaal Recht en Economie van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

	<b>Gegevens</b>	
<b>datum</b>	Naam instelling	: Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
16 oktober 2013	Naam opleiding	: hbo-bachelor Fiscaal Recht en Economie (240 ECTS)
<b>onderwerp</b>	Datum aanvraag	: 12 juli 2013
Besluit accreditatie	Varianten opleiding	: voltijd
hbo-bachelor	Locaties opleiding	: Arnhem en Nijmegen
Fiscaal Recht en Economie van	Datum goedkeuren	
de Hogeschool van Arnhem en	panel	: 21 mei 2013
Nijmegen (001947)	Datum locatiebezoeken	: 27 en 28 mei 2013
<b>uw kenmerk</b>	Datum visitatierapport	: juli 2013
UITCVB13/09904	Instellingstoets kwaliteitszorg	: Ja, positief besluit van 28 augustus 2013
<b>ons kenmerk</b>		
NVAO/20133181/SL		
<b>bijlagen</b>		
3	<b>Beoordelingskader</b>	
	Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523).	
	<b>Bevindingen</b>	
	De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding voldoende heeft bevonden.	

Samenvatting bevindingen en overwegingen panel.

#### *Beoogde eindkwalificaties*

De hbo-fiscalist voert zijn werk uit in de private en publieke sector: de belastingaangifte- en adviespraktijk van belastingadvies- en accountantskantoren, de financiële adviseringsafdeling van banken en verzekeringsinstellingen. Het panel stelt vast dat de opleiding FRE het landelijke beroeps- en opleidingsprofiel heeft overgenomen. De landelijke BBA-standaarden en de beroepsspecifieke competenties zijn helder zichtbaar gemaakt in de beschrijvingen van de onderwijsseenheden. Via het voorzitterschap van het LOFRE is de opleiding nauw betrokken bij de totstandkoming en actualisatie van de profielen.

Ook op het niveau van de eigen opleiding is de opleiding actief met het up to date houden van het curriculum. Zij betreft niet alleen de beroepenveldcommissie bij de ontwikkelingen, maar houdt daarnaast werkveldonderzoeken en consulteert de organisaties waar studenten stages lopen. Dit alles leidt tot regelmatige bijstellingen van het curriculum, zoals het invoeren van Legal English, horizontaal toezicht, meer boekhouden en meer communicatieve vaardigheden. Het panel stelt vast dat er sprake is van een sterke betrokkenheid van het beroepenveld bij de opleiding.

Hoewel het panel de focus op internationalisering bij een opleiding die zo gericht is op de Nederlandse wet- en regelgeving niet zwaar zou aanzetten, is het panel gecharmeerd van de samenwerking met de Fachhochschule Niederrhein. Mede gezien de euregionale betekenis, waar bij de belastingadvieskantoren regelmatig vragen over wonen in Nederland en werken in Duitsland of omgekeerd binnenkomen, acht het panel het van belang dat studenten enig zicht op de overeenkomsten en verschillen tussen de rechtssystemen hebben. Anderzijds is het panel wel van mening dat een te sterke nadruk op internationalisering zou moeten worden vermeden, omdat de meeste studenten uiteindelijk toch in de fiscale praktijk van het MKB terecht komen, dat toch primair nationaal georiënteerd is.

Het panel komt op standaard 1 tot het oordeel goed.

#### *Onderwijsleeromgeving*

Het panel constateert dat de opleiding een deugdelijk, inhoudelijk programma heeft, gebaseerd op de landelijk afgesproken competenties, dat studenten voorbereidt op de fiscale beroepspraktijk. De opleiding blijft op de hoogte van actuele ontwikkelingen en voert die zo veel mogelijk door in het curriculum.

Een aandachtspunt vormt volgens het panel de Nederlandse taalvaardigheid van studenten. In de beroepspraktijk wordt verwacht dat fiscalisten zich mondeling en schriftelijk correct kunnen uitdrukken en ook het juridische, wat formelere, taalgebruik beheersen.

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding samenwerking met andere opleidingen zoekt, in de vorm van een domeinspecifiek eerste jaar en een tweede jaar gezamenlijk met Accountancy. Dit is niet alleen uit efficiëntie-overwegingen aan te bevelen, maar zeker ook inhoudelijk van belang gezien het feit dat fiscalisten en accountants veel samenwerken.

Het panel heeft gezien dat de opleiding een goed systeem heeft om studenten te begeleiden. Wel vraagt het panel zich af of gezien de lage rendementen de begeleiding niet geïntensiveerd moet worden.

Pagina 3 van 7 Het panel is dan ook verheugd dat de opleiding de rol van de studieloopbaanbegeleider inmiddels versterkt heeft. Het panel adviseert de opleiding om in de begeleiding meer nadruk op studievoortgang te leggen.

Tot slot kan het panel vaststellen dat het onderwijs verzorgd wordt door een hecht team van docenten dat over alle gewenste kwaliteiten beschikt. Het panel komt op standaard 2 tot het oordeel voldoende.

#### *Toetsing en gerealiseerde resultaten*

Het panel is van mening dat de opleiding een deugdelijk systeem van toetsing heeft. Vrijwel alle toetsen worden door een collega van de toetsmaker van te voren bekeken en beoordeeld. De toetscommissie voert een controle achteraf uit. Ook de inhoud van de toetsen is passend bij de opleiding. Het panel is positief over het kwaliteitsbewustzijn ten aanzien van toetsing bij docenten, bijvoorbeeld ten aanzien van het definiëren van het niveau. Hierdoor blijft de opleiding de kwaliteit scherp bewaken.

Het panel is tevreden over het eindniveau van de afgestudeerden. Weliswaar heeft het panel één scriptie aangetroffen waarvan het onderwerp niet direct binnen het fiscale domein viel, maar de overige afstudeerwerken behandelden actuele en zeer actuele onderwerpen. Aan de methodische aanpak in deze afstudeerwerken kon het panel merken dat binnen de opleiding voldoende aandacht voor onderzoeksvaardigheden is, zowel bij de studenten als bij de docenten.

Het panel heeft een evolutie in de beoordelingsformulieren waargenomen en vindt de huidige vorm voldoende inzichtelijk en navolgbaar. Het feit dat de bedrijfscoach en een lid van de beroepenveldcommissie (bij 15 procent) de presentatie van de student bijwonen, is een extra kwaliteitsgarantie. Het panel komt op standaard 3 tot het oordeel voldoende.


Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, tweede lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 30 september 2013 naar voren te brengen. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-bachelor Fiscaal Recht en Economie (240 ECTS; variant: voltijd; locatie: Arnhem en Nijmegen) van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen te Arnhem. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2015 en is van kracht tot en met 31 december 2020.

Den Haag, 16 oktober 2013

De NVAO  
Voor deze:



R.P. Zevenbergen  
(bestuurder)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

<b>Onderwerp</b>	<b>Standaard</b>	<b>Beoordeling door het panel</b>
<b>1. Beoogde eindkwalificaties</b>	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	G
<b>2. Onderwijsleeromgeving</b>	Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren	V
<b>3. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties</b>	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd	V
<b>Eindoordeel</b>		V

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende (O), voldoende (V), goed (G) of excellent (E). Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

**Tabel 1: Uitval uit het eerste jaar.**

Cohort	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Uitval	71%	35%	62%	47%	48%	56%

**Tabel 2: Uitval uit de bachelor.**

Cohort	2006	2007	2008
Uitval	33%	15%	10%

**Tabel 3: Rendement.**

Cohort	2005	2006	2007
Rendement	50%	33%	62%

**Tabel 4: Docentkwaliteit.**

Graad	Ma	PhD
Percentage	71%	5,9%

**Tabel 5: Student-docentratio.**

Ratio	26:1
-------	------

**Tabel 6: Contacturen.**

Studiejaar	1	2	3	4
Contacturen	17	19	12	5

Pagina 7 van 7 **Bijlage 3: panelsamenstelling**

- drs. G.A. Bladder (voorzitter), belastingadviseur in de algemene praktijk bij Baker Tilly Berk Accountants en belastingadviseur te Almelo;
- prof.mr. G.T.K. Meussen, hoogleraar belastingrecht aan de Radboud Universiteit Nijmegen;
- mr. A.P. Sietzema (domeindeskundige), Teamleider propedeuse HBO-rechten, Hanzehogeschool Groningen;
- J. Schol (studentlid), student Fiscaal Recht en Economie aan de Hogeschool van Amsterdam.

Het panel werd ondersteund door drs. P. Göbel, secretaris (gecertificeerd).